

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2007

V. volební období

214

Návrh

**poslanců Františka Bublana, Vojtěcha Filipa, Jeronýma Tejce,
Zdeňka Maršíčka, Vlastimila Aubrechta, Pavla Kováčika, Miroslava
Svobody,
Petra Braného, Josefa Smýkala, Zuzky Bebarové-Rujbrové a dalších**

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru
příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů**

Z Á K O N

ze dne ...

kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 586/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 169/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb. a zákona č. 189/2006 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. § 54 nově zní:

„§ 54

Služba přesčas

Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas. Za službu přesčas se považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. U příslušníka s kratší dobou služby v týdnu se za službu přesčas nepovažuje služba, která nepřesahuje základní dobu služby v týdnu.“.

2. V § 112 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 2 a 3.

3. V § 113 se za písmeno d) vkládá nové písmeno e), které zní:

„e) služební příjem za službu přesčas,“.

Dosavadní písmeno e) a f) se označují jako písmena f) a g).

4. V § 125 odst. 1 se ve větě první zrušují slova „nad 150 hodin v kalendářním roce“.

5. V § 125 odst. 1 se ve větě druhé zrušují slova „nebo v jinak dohodnuté době“.

Čl. II

Účinnost

1. Tento zákon nabývá účinnost 1. ledna 2008.

Důvodová zpráva

Obecná část

Ustanovení § 112 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, stanoví, že příslušníkovi služební příjem je stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Uvedené ustanovení je nejen v rozporu s dikcí věty první odstavce 1 téhož ustanovení, které stanoví obecnou zásadu, že příslušník má nárok na služební příjem za výkon služby, ale také s čl. 28 Listiny základních práv a svobod, podle níž mají zaměstnanci (příslušníci) právo na spravedlivou odměnu za práci (službu). Vzhledem k tomu, že návrh předložené novely harmonizuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, s ústavním pořádkem navrhuje v souladu s ustanovením § 90 odst.2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, aby Poslanecká sněmovna návrhem zákona vyslovila souhlas již v 1. čtení.

Současné znění zákona je rovněž v rozporu s ustanovením části II čl. 4 bod 2 Evropské sociální charty, která zavazuje státy „uznat právo pracovníků na vyšší odměnu za přesčasovou práci, s výhradou výjimek ve zvláštních případech“.

Z rozboru předmětného ustanovení § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru je rozpor s uvedenými ustanoveními zcela zjevný. Konstatuje-li, že služební příjem je stanoven s přihlédnutím k případné službě přesčas, mělo by také být stanoveno, jakým způsobem je služba přesčas zohledněna, respektive jaká složka služebního příjmu je k takové kompenzaci určena. Tak tomu ovšem není. Každá ze složek služebního příjmu uvedených v § 113 zákona je jednoznačně definována. Je jednoznačně stanoveno, za co je poskytována.

Zásadním problémem daného ustanovení je však skutečnost, že je ve služebním příjmu přihlédnuto k „případné“ službě přesčas. To znamená, že se výše služebního příjmu stanoví shodně příslušníkovi, který 150 hodin služby přesčas vykoná stejně jako příslušníkovi, který tuto službu nekoná vůbec. To jistě nelze považovat za spravedlivé. Nelze přehlédnout, že vykonání 150 hodin služby přesčas se rovná rozsahu téměř celého fondu základní doby služby na jeden kalendářní měsíc. Lze proto učinit závěr, že příslušníkovi, který v důležitém zájmu služby vykonal 150 hodin služby přesčas bez nároku na služební příjem, bylo v kalendářním roce vyplaceno za 13 měsíců služby pouze 12 měsíčních služebních příjmů.

Pro úplnost je nutno dodat, že povinnost vykonat službu v rozsahu 150 hodin bez nároku na odměnu nebo na náhradní volno byla zakotvena i v § 10 odst. 2 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, podle něhož byli příslušníci odměňováni do konce minulého roku. I tehdejší úprava byla nesmyslná, když tato povinnost byla vázána na existenci hodnostního příplatku (pochopitelně bez ohledu na rozdílnou výši tohoto příplatku pro hodnost nejvyšší a nejnižší) nebo na existenci příplatku za vedení (s praktickým využitím pouze pro zaměstnance v pracovním poměru). Vzhledem k tomu, že nový zákon o služebním poměru tyto hodnostní příplatky zrušil, a že zákon ve schválené podobě byl pozměňovacími návrhy z druhého čtení výrazně upraven v neprospěch příslušníků, je nutné kompenzovat zrušení hodnotních příplatků i zrušením bezplatné práce příslušníků v rozsahu 150 hodin.

Tuto úpravu je nutné provést i s ohledem na fakt, že současně platná právní úprava způsobuje značnou nerovnoměrnost příjmů příslušníků v průběhu roku – zejména snížení celkových platů příslušníků v 1. čtvrtletí, kdy příslušníci slouží většinu bezplatných přesčasových hodin. Tato úprava zákona by měla odstranit pokles příjmů příslušníků

zařazených „do výkonu“, kterým poklesly příjmy v důsledku nevhodného zařazení do platových tříd.

Vyčíslení dopadů do státního rozpočtu:

Aplikace tohoto zákona by vedla ke zvýšení výdajů státního rozpočtu o přibližně 300 až 350 milionů Kč ročně. Do rozpočtu krajů a obcí zákon nemá žádné dopady.

Soulad s ústavním pořádkem:

Návrh není v rozporu s ústavním pořádkem ČR.

Návrh harmonizuje zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s Listinou základních práv a svobod.

Slučitelnost s právem ES:

Návrh není v rozporu s právem ES ani jinými mezinárodně právními závazky ČR.

Zvláštní část

K Čl. I: k bodu 1

Dosavadní stanovení omezující hranice pro službu přesčas není v praxi bezpečnostních sborů reálné. Proto se navrhuje toto omezení zrušit. Zrušují se také dosavadní případy, které odůvodňují překročení 150 hodin služby přesčas v kalendářním roce. Pro svou obecnost stejně nijak nebránily v překračování daného limitu služby přesčas.

K Čl. I: k bodu 2

Stanovení služebního příjmu příslušníka s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce odporuje ústavní zásadě, podle níž se odměna poskytuje za vykonanou práci (službu). Proto se navrhuje zrušit předmětné ustanovení § 112 odst. 2, který zakládá povinnost příslušníků odpracovat 150 přesčasových hodin „zdarma“.

K Čl. I: k bodu 3

Pro odstranění pochybností o povaze služebního příjmu za službu přesčas se navrhuje doplnit ustanovení o složkách služebního příjmu o uvedenou složku.

K Čl. I: k bodům 4 a 5

Možnost sjednání jiné doby čerpání náhradního volna je zcela nevyhovující. Stávající znění také zavádí do právní úpravy služebního poměru nepřípustný smluvní prvek. Doba, na níž se

mají služební funkcionář a příslušník dohodnout, není nijak omezena. Připouští tedy převedení náhradního volna do dalších let.

K Čl. II

Účinnost zákona je navržena k začátku nového kalendářního a tím i rozpočtového roku.
V Praze 4. května 2007

František Bublan v. r.

Vojtěch Filip v. r.

Jeroným Tejc v. r.

Pavel Kováčik v. r.

Jaroslav Krákora v. r.

Zuzka Bebarová – Rujbrová v. r.

Vlastimil Aubrecht v. r.

Petr Braný v. r.

Miroslav Svoboda v. r.

Josef Smýkal v. r.

Kateřina Konečná v. r.

Cyril Zapletal v. r.

Zdeněk Maršíček v. r.

Michal Hašek v. r.

Vybrané části z platného znění zákona s vyznačením navrhovaných změn

§ 54

Služba přesčas

(1) Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.

—— (2) Jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu 29) nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídit po dobu krizového stavu a nebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1.

—— (3) Za službu přesčas se podle odstavců 1 a 2 považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. U příslušníka s kratší dobou služby v týdnu se za službu přesčas nepovažuje služba, která nepřesahuje základní dobu služby v týdnu.

Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas. Za službu přesčas se považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. U příslušníka s kratší dobou služby v týdnu se za službu přesčas nepovažuje služba, která nepřesahuje základní dobu služby v týdnu.

ČÁST OSMÁ

SLUŽEBNÍ PŘÍJEM A ODMĚNA ZA SLUŽEBNÍ POHOTOVOST

HLAVA I

OBECNÉ USTANOVENÍ

§ 112

(1) Příslušník má nárok na služební příjem za výkon služby. Nárok na služební příjem má také v dalších případech, kdy to stanovuje zákon. Za služební příjem se považují peněžité plnění poskytovaná příslušníkovi bezpečnostním sborem ve výši a za podmínek stanovených tímto zákonem. Příslušník s kratší dobou služby má nárok na služební příjem odpovídající této kratší době služby.

(2) Příslušníkovi je stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Ve služebním příjmu ředitele bezpečnostního sboru a jeho zástupce je přihlédnuto k veškeré službě přesčas.

↔ (2) Příslušník a příslušnice mají nárok na stejný služební příjem za stejnou službu nebo za službu stejné hodnoty. Za stejnou službu nebo službu stejné hodnoty se považuje služba stejné nebo srovnatelné složitosti, odpovědnosti a namáhavosti, která je konána ve stejných nebo srovnatelných podmínkách služby, při stejných nebo srovnatelných schopnostech a způsobilosti k výkonu služby, při stejné nebo srovnatelné služební výkonnosti a výsledcích ve výkonu služby.

↔ (3) Příslušníkovi, který nevykonával službu proto, že na jeho obvyklý den výkonu služby připadl svátek, se služební příjem nekrátí.

HLAVA II

SLOŽKY SLUŽEBNÍHO PŘÍJMU

§ 113

Služební příjem příslušníka tvoří:

- a) základní tarif
- b) příplatek za vedení,
- c) příplatek za službu v zahraničí,
- d) zvláštní příplatek,
- e) služební příjem za službu přesčas**
- f) osobní příplatek a
- g) odměna.

§ 125

Náhradní volno a služební příjem za službu přesčas

(1) Příslušník má nárok na náhradní volno za každou hodinu služby ~~přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce~~. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas ~~nebo v jinak dohodnuté době~~, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.

(2) Za dobu čerpání náhradního volna se služební příjem nekrátí.